

Seat No.

Rayat Shikshan Sanstha's
Chhatrapati Shivaji College, Satara (Autonomous)
B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Examination: October/November-2022
Education (Optional) Paper-V
EDUO5: Pedagogy

Day and Date: Tuesday, 06/12/2022
Time: 3.30 PM To 5.30 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 By which of the following does a child learn more?
a) Taught through textbook   b) Taught through computer
c) Taught through lecture method   d) Taught through action
- 2 Lecture method is a -----method of teaching.
a) Student centric b) Teacher centric c) Parent centric d) Curriculum centric
- 3 Linguistics is very essential for the ---- method.
a) Lecture b) Demonstration c) Problem Solving d) Storytelling
- 4 Presentation of actions and demonstrations means----- .
a) Lecture b) Demonstration c) Storytelling d) Problem Solving
- 5 A link between verbal explanation and demonstration adds ----- methods.
a) Lecture b) Demonstration c) Problem solving d) inductive
- 6 The aims of education are-----
a) Temporary b) Long term c) Short term d) Intangible
- 7 Effective teaching requires-----
a) Different teaching methods b) Planning c) Evaluation d) All of the above
- 8 Teaching requires ----- for direction.
a) More labor b) More planning c) More study d) More money
- 9 In lesson planning, the teacher plans how many units will be taught in an hour-----.
a) one b) two c) three d) four
- 10 The activities which are based on curriculum are called--- activities.
a) Curricular b) Co-curricular c) Extra-curricular d) Post-curricular

- 11 ----- is a teaching method that makes students think.
a) Question and answer method b) Role play c) Direct method d) Lecture method
- 12 The project methodology has been formulated by-----.
a) Stephen Corey b) Kilpatrick c) Armstrong d) Russell
- 13 In the interactive method, classroom interactions are of the form of----
A) Teacher-student, student-student, student-class environment.
B) Teacher - Teacher, Student - Student
C) Teacher-student, teacher-parent, teacher-society
D) None of these
- 14 The student gets hands-on learning experience through the ---- method.
a) Lecture b) Narrative c) Story d) Project
- 15 The problem solving methodology has been formulated by-----.
a) Stephen Corey b) Kilpatrick c) Armstrong d) John Dewey

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Merits of Lecture Method
- 2 Merits of Storytelling Method
- 3 A teacher is a student's friend
- 4 Annual planning

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the advantages and disadvantages of demonstration method.
- 2 What factors needs a teacher to be a good planner?
- 3 Planning of co-curricular activities
- 4 Teacher -student relationship

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Which co-curricular and extra-curricular activities the teacher should organize in the school work?
- 2 Explain the statement that a teacher is a friend, guide and philosopher of students

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खालील दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 खालीलपैकी कोणत्या प्रकाराने मूल अधिक शिकते?
अ) पाठ्यपुस्तकाद्वारे शिकवले जाते ब) संगणकाद्वारे शिकवले जाते
क) व्याख्यान पद्धतीद्वारे शिकवले जाते ड) कृतीद्वारे शिकवले जाते
- 2 व्याख्यान पद्धती ही अध्यापनाची पद्धती -----प्रकारची पद्धती आहे.
अ) विद्यार्थी केंद्री ब) शिक्षक केंद्री क) पालक केंद्री ड) अभ्यासक्रम केंद्री

- 3 भाषाप्रभुत्व ही बाब----- पद्धतीसाठी अत्यंत आवश्यक आहे.
अ) व्याख्यान ब) दिग्दर्शन क) समस्या निराकरण ड) कथाकथन
- 4 कृती व प्रात्यक्षिके यांचे सादरीकरण म्हणजे----- होय.
अ)व्याख्यान ब) दिग्दर्शन क)कथाकथन ड)समस्या निराकरण
- 5 शाब्दिक स्पष्टीकरण आणि प्रात्यक्षिक यामध्ये दुवा----- पद्धती जोडते.
अ)व्याख्यान ब) दिग्दर्शन क)समस्या निराकरण ड)उदगामी
- 6 शिक्षणाची ध्येये---- असतात.
अ) तात्पुरती ब)दीर्घकालीन क)अल्पकालीन ड)अमूर्त
- 7 परिणामकारक अध्यापनासाठी----- ची गरज असते.
अ) विविध अध्यापन पद्धती ब)नियोजन क)मूल्यमापन ड)वरील सर्व
- 8 अध्यापनाला दिशा प्राप्त होण्यासाठी----- गरज आहे.
अ) अधिक श्रमांची ब)अधिक नियोजनाची क)अधिक अभ्यासाची ड)अधिक पैशांची
- 9 पाठ नियोजन करताना शिक्षक---- तासामध्ये घटक किती शिकवून होईल याचे नियोजन करतो.
अ)एका ब)दोन क)तीन ड) चार
- 10 अभ्यासक्रमावर आधारित असलेल्या उपक्रमांना----- उपक्रम असे म्हणतात.
अ)अभ्यास विषयक ब)अभ्यासपूरक क) अभ्यासेतर ड)अभ्यासनुवर्ती
- 11 विद्यार्थ्यांना विचार प्रवृत्त करणारी----- अध्यापन पद्धती आहे.
अ)प्रश्नोत्तर पद्धती ब)भूमिका अभिनय क)प्रत्यक्ष पद्धती ड) व्याख्यान पद्धती
- 12 प्रकल्प पद्धतीची मांडणी----- यांनी केली आहे.
अ)स्टीफन कोरे ब)किलपॅट्रिक क)आर्मस्ट्रॉंग ड) रसेल
- 13 आंतर क्रियात्मक पद्धतीमध्ये वर्गातील आंतरक्रिया----- स्वरूपाच्या असतात.
अ)शिक्षक- विद्यार्थी, विद्यार्थी- विद्यार्थी, विद्यार्थी- वर्ग वातावरण.
ब)शिक्षक- शिक्षक, विद्यार्थी- विद्यार्थी
क)शिक्षक- विद्यार्थी, शिक्षक- पालक, शिक्षक- समाज
ड) यापैकी नाही
- 14 विद्यार्थ्यांला कृतीतून प्रत्यक्ष शिकण्याचा अनुभव----- पद्धतीमुळे मिळतो.
अ) व्याख्यान ब)कथन क)गोष्ट ड) प्रकल्प
- 15 समस्या निराकरण पद्धतीची मांडणी----- यांनी केली आहे.
अ)स्टीफन कोरे ब)किलपॅट्रिक क)आर्मस्ट्रॉंग ड) जॉन ड्रूई

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

- 1 व्याख्यान पद्धतीचे गुण
- 2 कथाकथन पद्धतीचे गुण
- 3 शिक्षक विद्यार्थ्यांचा मित्र

4 वार्षिक नियोजन

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 दिग्दर्शन पद्धतीचे फायदे तोटे स्पष्ट करा.
- 2 एक चांगला नियोजक म्हणून शिक्षकाला कोणत्या बाबींची आवश्यकता आहे
- 3 अभ्यासपूरक उपक्रमांचे नियोजन
- 4 शिक्षक -विद्यार्थी संबंध

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 शिक्षकाने शालेय कामकाजामध्ये कोणकोणत्या अभ्यासपूरक व अभ्यासेतर उपक्रमांचे आयोजन करावे?
- 2 शिक्षक हा विद्यार्थ्यांचा मित्र, मार्गदर्शक व तत्ववेत्ता असतो हे विधान सोदाहरण स्पष्ट करा

*****

Model Answer Paper

Rayat Shikshan Sanstha's
Chhatrapati Shivaji College, Satara (Autonomous)
B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Examination: October/November-2022
Education (Optional) Paper-V
EDUO5: Pedagogy

Day and Date: Tuesday, 06/12/2022

Total Marks: 60

Time: 3.30 PM To 5.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 खालीलपैकी कोणत्या प्रकाराने मूल अधिक शिकते?

- अ) पाठ्यपुस्तकाद्वारे शिकवले जाते   ब) संगणकाद्वारे शिकवले जाते
क) व्याख्यान पद्धतीद्वारे शिकवले जाते   ड) कृतीद्वारे शिकवले जाते

Option 4

2 व्याख्यान पद्धती ही अध्यापनाची पद्धती -----प्रकारची पद्धती आहे.

- अ) विद्यार्थी केंद्री   ब) शिक्षक केंद्री   क) पालक केंद्री   ड) अभ्यासक्रम केंद्री

Option 2

3 भाषाप्रभुत्व ही बाब ----- पद्धतीसाठी अत्यंत आवश्यक आहे.

- अ) व्याख्यान   ब) दिग्दर्शन   क) समस्या निराकरण   ड) कथाकथन

Option 1

4 कृती व प्रात्यक्षिके यांचे सादरीकरण म्हणजे ----- होय.

- अ) व्याख्यान   ब) दिग्दर्शन   क) कथाकथन   ड) समस्या निराकरण

Option 2

5 शाब्दिक स्पष्टीकरण आणि प्रात्यक्षिक यामध्ये दुवा ----- पद्धती जोडते.

- अ) व्याख्यान   ब) दिग्दर्शन   क) समस्या निराकरण   ड) उदगामी

- 6 Option 2
शिक्षणाची ध्येये---- असतात.
अ) तात्पुरती ब)दीर्घकालीन क)अल्पकालीन ड)अमूर्त
- 7 Option 2
परिणामकारक अध्यापनासाठी----- ची गरज असते.
अ) विविध अध्यापन पद्धती ब)नियोजन क)मूल्यमापन ड)वरील सर्व
- 8 Option 4
अध्यापनाला दिशा प्राप्त होण्यासाठी----- गरज आहे.
अ) अधिक श्रमांची ब)अधिक नियोजनाची क)अधिक अभ्यासाची ड)अधिक पैशांची
- 9 Option 2
पाठ नियोजन करताना शिक्षक---- तासामध्ये घटक किती शिकवून होईल याचे नियोजन करतो.
अ)एका ब)दोन क)तीन ड) चार
- 10 Option 1
अभ्यासक्रमावर आधारित असलेल्या उपक्रमांना----- उपक्रम असे म्हणतात.
अ)अभ्यास विषयक ब)अभ्यासपूरक क) अभ्यासेतर ड)अभ्यासनुवर्ती
- 11 Option 2
विद्यार्थ्यांना विचार प्रवृत्त करणारी----- अध्यापन पद्धती आहे.
अ)प्रश्नोत्तर पद्धती ब)भूमिका अभिनय क)प्रत्यक्ष पद्धती ड) व्याख्यान पद्धती
- 12 Option 1
प्रकल्प पद्धतीची मांडणी----- यांनी केली आहे.
अ)स्टीफन कोरे ब)किलपॅट्रिक क)आर्मस्ट्रॉंग ड) रसेल
- 13 Option 2
आंतर क्रियात्मक पद्धतीमध्ये वर्गातील आंतरक्रिया----- स्वरूपाच्या असतात.
अ)शिक्षक- विद्यार्थी, विद्यार्थी- विद्यार्थी, विद्यार्थी- वर्ग वातावरण.
ब)शिक्षक- शिक्षक, विद्यार्थी- विद्यार्थी
क)शिक्षक- विद्यार्थी, शिक्षक- पालक, शिक्षक- समाज
ड) यापैकी नाही
- 14 Option 1
विद्यार्थ्यांला कृतीतून प्रत्यक्ष शिकण्याचा अनुभव----- पद्धतीमुळे मिळतो.
अ) व्याख्यान ब)कथन क)गोष्ट ड) प्रकल्प
- 15 Option 4
समस्या निराकरण पद्धतीची मांडणी----- यांनी केली आहे.
अ)स्टीफन कोरे ब)किलपॅट्रिक क)आर्मस्ट्रॉंग ड) जॉन ड्रूई
- Option 2
Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

1 व्याख्यान पद्धतीचे गुण

Ans:

2 कथाकथन पद्धतीचे गुण

Ans:

3 शिक्षक विद्यार्थ्यांचा मित्र

Ans:

4 वार्षिक नियोजन

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 दिग्दर्शन पद्धतीचे फायदे तोटे स्पष्ट करा.

Ans:

2 एक चांगला नियोजक म्हणून शिक्षकाला कोणत्या बाबींची आवश्यकता आहे

Ans:

3 अभ्यासपूरक उपक्रमांचे नियोजन

Ans:

4 शिक्षक -विद्यार्थी संबंध

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 शिक्षकाने शालेय कामकाजामध्ये कोणकोणत्या अभ्यासपूरक व अभ्यासेतर उपक्रमांचे आयोजन करावे?

Ans:

2 शिक्षक हा विद्यार्थ्यांचा मित्र, मार्गदर्शक व तत्ववेत्ता असतो हे विधान सोदाहरण स्पष्ट करा

Ans:

*****